



(м. КРАКІВ, ПОЛЬЩА)

(м. СВИШТОВ, БОЛГАРІЯ)

(м. МІТТВАЙДА, НІМЕЧЧИНА)

(м. ПРАГА, ЧЕХІЯ)

(м. ЯССИ, РУМУНІЯ)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ РИНКУ ТА
ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
КРАКІВСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ
ІМ. ДИМИТРА А. ЦЕНОВА
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ
ЯСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. А.Й. КУЗИ

НАУКОВІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА МАКРО-, МЕЗО- ТА МІКРОЕКОНОМІЧНОМУ РІВНЯХ

**26-27 квітня
2023 року**

**Збірник матеріалів XXI Міжнародної
науково-практичної конференції
Одеського національного
економічного університету**

*Матеріали публікуються в авторській редакції
з незначною загальною правкою укладачів, відповідальність за зміст
та достовірність досліджень несуть автори.*

*Відповідальні за випуск, укладачі:
Батанова Т. В., Будна В. О., Ігнатенко Р. В.*

Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях : зб. матеріалів XXI Міжнар. наук.-практ. конф. Одеського національного економічного університету, 26-27 квітня 2023 р. Одеса : ОНЕУ, 2023. 368 с.

Особливості розвитку економіки України протягом останніх років характеризуються процесом системної інституціональної трансформації. Відбуваються глибокі економічні зміни, активно формуються нові підходи до управління економікою, вдосконалюються ринкові методи господарювання, реалізуються євроінтеграційні процеси та здійснюються адаптація та зміни українського законодавства відповідно до нормативної бази ЄС.

Складність та суперечливість сучасних трансформаційних процесів, нагальність розв'язання цих та інших проблем обумовлює актуальність та прикладне значення їх усебічного вивчення та об'єктивної економіко-правової оцінки. Сучасні виклики для світової економіки, пов'язані з подоланням наслідків пандемії COVID-19, а також руйнівні наслідки для усіх сфер життєдіяльності України в умовах військової агресії з боку Російської Федерації, потребують переосмислення соціально-економічних процесів, які відбуваються, та прийняття адаптивних або, в деяких випадках, радикальних рішень в управлінні країною та захисту її національних інтересів.

Конференція покликана консолідувати науковців та фахівців навколо вирішення економічних проблем, які постають перед нашою країною в цих складних умовах.

Матеріали конференції орієнтовані на науковців, аспірантів та студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти, а також фахівців економічних підрозділів підприємств та організацій.

4. Шевчук С. П., Шевчук О. С. Коучинг як метод навчання студентів у контексті реформування вищої освіти України. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. 2016. № 269 (257). С. 62–65.
 5. Борова Т. Концепція освітнього коучингу. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2011. № 12. С. 12–16. URL: <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2011-12/11btaecc.pdf> (дата звернення: 13.03.2023).
 6. Сидоренко В. В. Діяльність школи педагогічного коучингу в умовах управління децентралізацією освіти в Україні. *Вісник післядипломної освіти*. 2021. № 16 (45). С. 173–193. DOI: [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-16\(45\)-173-193](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-16(45)-173-193).
 7. Whitmore J. *Coaching for Performance : The principles and practice of high-performance leadership*. Nicholas Brealey, 2017. URL: <https://coachinghataroknelkul.hu/wp-content/uploads/2019/03/A-k%cc3%b6nyv-Coaching-for-Performance.pdf> (access date: 13.03.2023).
 8. Поберезська Г. Г. Коучинг як педагогічна технологія студентоцентричного навчання у ВНЗ. *Технологія і техніка друкарства*. 2018. № 4 (58). С. 99–107. DOI: [https://doi.org/10.20535/2077-7264.4\(58\).2017.126891](https://doi.org/10.20535/2077-7264.4(58).2017.126891).
-

УДК 159.96; 37.0153.31

Ассєва Юлія Олександрівна
д. психол. н., доцент, завідувачка кафедри
мовної та психолого-педагогічної підготовки,
Одеський національний економічний університет (Україна)
Фельдман Павло Русланович
студент 4 курсу, 12 групи, факультету ЦЗВФН,
Одеський національний економічний університет (Україна)

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ЗНАЧЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРОФЕСІЙ ПРИ ПРОФЕСІЙНОМУ САМОВИЗНАЧЕННІ

JEL classification: I200; I390

В останні десятиліття в науці про емоції відбулася революція, яка може спричинити зміну парадигми в теоріях прийняття рішень. Дослідження показує, що емоції є потужними, всепроникними, передбачуваними, іноді шкідливими, а іноді корисними рушійними силами прийняття рішень. У різних областях важливі закономірності з'являються в механізмах, через які емоції впливають на судження та вибір. А одним із перших складних рішень у житті кожної людини є її професійне визначення, побудова власного професійного шляху, визначення свого професійного образу та плану його досягнення. Правильний професійний вибір та позитивне емоційне сприйняття свого вибору є підґрунтям для подальшої успішної діяльності особистості, тому й потребує особливої уваги дослідників.

У процесі вибору особистістю професії професійні установки повинні не тільки обумовити досить раціональне рішення, але й допомогти впоратися з вторинними емоційними проблемами. Активне формування професіогенезу проходить з погляду вікової психології (Л. С. Виготський, Д. Б. Ельконін, Е. Еріксон) у період підліткової кризи, що характеризується: становленням нової самосвідомості, психологічною готовністю до особистісного та професійного самовизначення, розвитком потреб, наявністю моральних установок, ціннісних орієнтирів, тимчасових перспектив, усвідомленням своїх перспектив, потреб, здібностей. Тобто професійне самовизначення підлітка пов'язано з розвитком самопізнання як психічної активності та з формуванням внутрішньої позиції дорослої людини. Професійне самовизначення являє собою формування трудової активності. І означає, що професійне самовизначення пов'язано з формуванням зрілої внутрішньої (професійної, трудової) позиції.

І щоб зробити правильний професійний вибір, ще до моменту професійного самовизначення особа має проаналізувати соціально-економічні умови, потреби держави на момент працевлаштування у обраній професії, порівняти свої можливості, здібності, навички із вимогами до професійної діяльності.

Професійне самовизначення корегується, змінюється під час самовдосконалення, самореалізації, самоактуалізації, рефлексії, тобто під час психологічного зростання особистості, що свідчить про те, що воно є важливою характеристикою соціально-психологічної зрілості особистості. Сутністю професійного самовизначення, на думку М. С. Пряжнікова, є «самостійне і усвідомлене знаходження смислів праці, що виконується, під час всієї життєдіяльності в конкретній культурно-історичній (соціально-економічній) ситуації» [1]. Метою професійного самовизначення є «формування внутрішньої готовності до усвідомленої і самостійної побудови, корекції і реалізації перспектив власного розвитку (професійного), готовності самостійно знаходити особистіснозначущі смисли в конкретній професійній діяльності» [2].

Нобелівський лауреат Герберт Саймон (1967, 1983 рік) започаткував революцію в теорії прийняття рішень, коли представив обмежену раціональність, концепцію, яка вимагала б вдосконалення існуючих нормативних моделей раціонального вибору для включення когнітивних і ситуаційних обмежень. На сучасному етапі багато вчених-психологів припускають, що емоції, на краще це чи на гірше, є домінуючим рушієм більшості значущих рішень у житті [3]. Рішення можна розглядати як канал, через який емоції спрямовують повсякденні спроби уникнути негативних почуттів (наприклад, провини та жалю) і посилити позитивні почуття (наприклад, гордості та щастя), навіть якщо вони роблять це без усвідомлення. Також рішення можуть служити каналом для посилення негативних емоцій або зменшення позитивних емоцій, тенденцій, пов'язаних із психічним захворюванням. Незалежно від того, чи є рішення адаптивними чи ні, як тільки результати наших рішень матеріалізуються, ми зазвичай відчуваємо нові емоції (наприклад, піднесення, здивування та жалю). Коротко кажучи, емоції та прийняття рішень йдуть рука об руку. Так, наприклад, Паффер і Пенс, досліджуючи негативну емоційну реакцію студентів коледжу на професію, дійшли висновку, що негативні емоції можуть бути адаптивними та реально допомагати тим, хто приймає рішення щодо свого професійного самовизначення та становлення [4].

Отже, можна відзначити, що «професійне самовизначення починається з усвідомлення особистістю потреби у виборі професійної діяльності та реалізується в процесі ставлення до себе як до суб'єкта професійної діяльності» [5], підґрунтям якого є самооцінка себе як професіонала, і момент пізнання свого професіоналізму можна теоретично вважати кінцевим етапом професійної самореалізації. Однак це є не кінцем, а початком процесу самовдосконалення в обраній галузі, тому що на момент усвідомлення свого професіоналізму критерії оцінки свого рівня професіонала змінюються відповідно до вікових змін психіки особистості та вимагають розвитку і вдосконалення, а згодом і передачі своїх знань та умінь наступному поколінню.

Все частіше ми стикаємося з науковими працями, в яких підкреслюється, що у контексті консультування з питань кар'єри, професійного становлення та профорієнтаційного консультування, клієнти часто вважають негативне ставлення до варіантів професії несуттєвим. На жаль, роблячи це, вони нехтують значенням афекту та пропускають важливе джерело інформації.

Література

1. Пряжников Н. С. *Профессиональное и личностное самоопределение*. Москва : Институт практической психологии, Воронеж : НПО «МОДЭК», 1996. 246 с.
2. Бодров В. А. *Психология профессиональной деятельности : теоретические и прикладные проблемы*. Москва : Ин-т психологии РАН, 2006. 623 с.
3. Forgas, J. R. *Can sadness be good for you? On the cognitive, motivational, and interpersonal benefits of negative affect*. In *The Positive Side of Negative Emotions*. Ed. by W. G. Parrott. New York : The Guildford Press, 2014. Pp. 3–36.
4. Puffer, K. A., Pence, K. G. Behind dislike: Adaptive purposes for undergraduates' negative emotions in the career decision-making process. In the special issue – Vocational Design for a Sustainable and Inclusive Future: The Role of Career Adaptability, Self-Determination, and Other Positive Dimensions. *Sustainability*. 2020, Vol. 12 (19), 8071. DOI: <https://doi.org/10.3390/su12198071>.
5. Асеева Ю. О. Косідло В. Л. Проблематика стадійності професіогенезу професійних установок особистості. *Найновітні наукові досягнення : матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф. (Софія, 15-22.03.2019 р.)*. Софія, 2019. С. 32–37.

ЗМІСТ

Напрямок I. Формування сучасного мислення як чинника державотворення

Секція 1. Світоглядні, соціально-політичні та історичні аспекти розвитку інформаційного суспільства в Україні

Балута Т.П. <i>Політична модернізація як медіатор розвитку сучасного суспільства</i>	3
Симоненко С.П., Щубелка Н.В. <i>До питання про можливі ризики впливу новітніх інформаційних технологій на навчальний процес</i>	5
Сіленко А.О., Сіленко М.В. <i>Модернізація української системи освіти в умовах формування інформаційного суспільства</i>	6
Хандій О.О., Шамілева Л.Л. <i>Вплив цифровізації економіки на забезпечення якості трудового життя</i>	8
Шмиголь М.Ф. <i>Тенденції розвитку та виклики інформаційного суспільства: український досвід</i>	10
Щербина Н.Ф. <i>Інформаційне поле як фактор соціокультурного розвитку України</i>	12
Юшкевич Ю.С. <i>Актуалізація проблеми пропаганди в умовах розвитку інформаційного суспільства</i>	13

Секція 2. Формування особистості сучасного фахівця з економіки засобами гуманітарних наук

Антонюк О.І. <i>Коучинг як технологія професійно-особистісного розвитку фахівця в системі освіти</i>	16
Асєєва Ю.О., Фельдман П.Р. <i>Сучасний погляд на значення емоційного ставлення до професій при професійному самовизначенні</i>	18
Sojan C. <i>Ethical aspects of the values used in promoting toys and games to children</i>	20
Heina O., Kovalska N. <i>Experience in developing a textbook for Ukrainian as a foreign language based on professional-oriented texts</i>	22
Пундєв В.В. <i>Підтримка психологічного здоров'я викладача закладу вищої освіти</i>	23
Чусова О.М. <i>Психологічне благополуччя як чинник розвитку особистості сучасного фахівця соціономічної сфери</i>	24

Секція 3. Англійська мова в економіці та бізнес-освіті

Бадюл Л.М. <i>Майстерність педагогічного спілкування на заняттях з англійської мови</i>	27
Георгієвська З.А. <i>Короткий огляд інструментів Google для дистанційного навчання</i>	28
Заволока С.І. <i>Іміджологія як необхідний компонент формування позитивного іміджу викладача закладу вищої освіти</i>	29
Ichim A.-A. <i>Teaching cultural diversity through English</i>	31
Karpova O., Vieklisch I. <i>Innovative teaching methods of English</i>	32
Карпова О.О., Зверєва А.С. <i>Переваги та недоліки використання кейс-методу в процесі викладання економічних дисциплін іноземною мовою</i>	33